

Podstawowe informacje dla policjantów dotyczące wydania nakazu natychmiastowego opuszczenia przez osobę stosującą przemoc w rodzinie wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

Do użytku wewnętrznego

SPIS TREŚCI.

Wstęp.....	3
Podstawy prawne.....	7
Podstawowe pojęcia.....	8
Przesłanki wydania i uchylenia nakazu lub zakazu.....	11
I. Przesłanki pozytywne wydania nakazu lub zakazu.....	11
II. Przesłanki negatywne wydania nakazu lub zakazu.....	11
III. Utrata mocy oraz przesłanki uchylenia nakazu lub zakazu.....	12
Policjanci zobowiązani do wydania nakazu lub zakazu	13
Czynności poprzedzające wydanie nakazu lub zakazu i obowiązki policjantów.....	13
I. Dyżurny jednostki organizacyjnej Policji.....	13
II. Policjant podejmujący interwencję domową związaną z przemocą w rodzinie.....	14
III. Policjant wykonujący czynności służbowe realizowane w związku z powzięciem informacji o stosowaniu przemocy w rodzinie, bez względu na miejsce wykonywania tych czynności.....	18
IV. Policjant zwalnający osobę zatrzymaną w trybie art. 15a ustawy o Policji	20
Dokumentacja związana z wydaniem nakazu lub zakazu.	22
Czynności po wydaniu nakazu lub zakazu.....	23
I. Postępowanie z dokumentacją sporządzaną w związku z wydaniem nakazu lub zakazu.....	23
II. Wizyty sprawdzające, czy osoba stosująca przemoc w rodzinie stosuje się do wydanego nakazu lub zakazu.....	23
III. Umożliwienie osobie stosującej przemoc w rodzinie, wobec której wydany został nakaz lub zakaz zabrania przedmiotów osobistego użytku i służących do świadczenia pracy lub zwierząt domowych.....	24
IV. Doręczanie korespondencji w trakcie obowiązywania nakazu lub zakazu.	24
Sankcjonowanie naruszenia nakazu lub zakazu.....	25
Tryb przyspieszony w sprawach o wykroczenia	26

WSTĘP.

Z dniem 30 listopada 2020 r. wchodzi w życie przepisy ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r. poz. 956), która zakłada m.in. zmiany w przepisach zawartych w ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 360, z późn. zm.).

Zgodnie z przepisami ustawy o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, celem stworzenia skutecznego systemu ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie, Policji przyznano nowe uprawnienia, na podstawie których policjant – w trybie art. 15 aa ust. 1 ustawy o Policji – **będzie miał prawo wydać wobec osoby, która swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy w rodzinie, w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej tą przemocą, nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia** (zwane dalej „*nakaz lub zakaz*”).

Celem przyjętego rozwiązania jest szybkie izolowanie osoby stosującej przemoc od osoby dotkniętej przemocą, w sytuacjach, gdy stwarza ona zagrożenie dla jej życia lub zdrowia.

Jest to nowy instrument reakcji na zjawisko przemocy w rodzinie, nakładający jednocześnie na funkcjonariuszy Policji kolejne obowiązki. Przy czym należy dodać, iż nowe uprawnienie będzie realizowane w trybie przepisów ustawy z dnia 1964 r. *Kodeks postępowania cywilnego* (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1575, z późn. zm.).

Ustawa zakłada, że w przypadku stwierdzenia zagrożenia życia lub zdrowia osoby dotkniętej przemocą w rodzinie, policjant będzie miał prawo wydać nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. **Nakaz lub zakaz będzie obowiązywał przez okres 14 dni, z możliwością przedłużenia czasu jego obowiązywania przez sąd.** Dodać należy, iż osoba, wobec której zostanie wydany nakaz lub zakaz, będzie miała prawo złożenia do właściwego miejscowo sądu zażalenia na czynność Policji.

W przypadku jego uwzględnienia, nakaz lub zakaz zostanie uchylony, o czym również sąd powiadomi przełożonego policjanta, który ten nakaz lub zakaz wydał. Nakaz lub zakaz utracą również moc, w przypadku gdy osoba, wobec której je wydano, zostanie zatrzymana w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa, a następnie zastosowany będzie wobec niej środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania lub nakazania okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym.

W tym miejscu dodać należy, że w aktualnie obowiązującym porządku prawnym Policja dysponuje narzędziem pozwalającym na izolację sprawcy przemocy w rodzinie w postaci prawa jego zatrzymania w sytuacji, gdy stwarza bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego (art. 15a ustawy o Policji). Natomiast prawo wydania nakazu lub zakazu, na podstawie art. 15aa ust 1 ustawy o Policji będzie kolejnym, dodatkowym instrumentem, pozwalającym na odseparowanie sprawcy przemocy w rodzinie od osoby nią

dotkniętej, przy czym do wydania nakazu lub zakazu nie będzie konieczne wystąpienie elementu bezpośredniego zagrożenia dla życia lub zdrowia.

Na zwrócenie uwagi zasługuje również fakt, że **w przypadku zatrzymania sprawcy przemocy w rodzinie, nakaz lub zakaz będzie mógł być wydany po zwolnieniu tej osoby, w przypadku, gdy zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej przemocą w rodzinie nie ustanie.**

Przed wydaniem nakazu lub zakazu Policja ma prawo żądać dodatkowych informacji od innych instytucji lub organów w celu ustalenia, czy zachodzą okoliczności uzasadniające wydanie nakazu lub zakazu.

W czasie obowiązywania nakazu lub zakazu (14 dni) osoba dotknięta przemocą w rodzinie będzie mogła podjąć decyzję o dalszym sposobie postępowania, w tym możliwości złożenia żądania, by sąd zobowiązał osobę stosującą przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazał zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, o którym mowa w przepisach ustawy *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*.

Policjant będzie miał prawo wydać nakaz lub zakaz zarówno:

- podczas interwencji podjętej we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu,

jak również

- w związku z powzięciem informacji o stosowaniu przemocy w rodzinie, (w szczególności w wyniku zgłoszenia przez osobę dotkniętą przemocą w rodzinie, kuratora sądowego lub pracownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, w związku z wykonywaniem ustawowych obowiązków).

Nakaz lub zakaz będzie wydawany na formularzu, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji *w sprawie wydawania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia*.

Przed podjęciem decyzji o wydaniu nakazu lub zakazu, jak i zatrzymania osoby stosującej przemoc w rodzinie **policjant będzie obligatoryjnie dokonywał oceny ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia osoby dotkniętej przemocą w rodzinie**. Przy czym, ocena ta będzie dokonywana odrębnie dla osoby dorosłej i odrębnie dla dziecka. Do oceny tego ryzyka, dedykowane będą kwestionariusze jego szacowania, zawierające kryteria określone przez ustawodawcę (np. uprzednio występujące akty przemocy fizycznej w rodzinie, zależność osoby dotkniętej przemocą w rodzinie od osoby stosującej tę przemoc ze względu na stan zdrowia lub jej zaburzenia psychiczne).

Ustawodawca wskazał, że **nakaz lub zakaz będą mogły być stosowane łącznie, przy czym będą natychmiast wykonalne. Policjant będzie określał m.in. obszar lub odległość od wspólnie zajmowanego mieszkania, którą osoba stosująca przemoc będzie obowiązana zachować.**

Nakaz lub zakaz będzie niezwłocznie doręczany zarówno osobie, wobec której został wydany, jak również osobie dotkniętej przemocą w rodzinie. Należy pamiętać,

że **nakaz lub zakaz** będą mogły być wydane również w przypadku nieobecności we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu osoby stosującej przemoc w rodzinie podczas wykonywania czynności przez Policję. W takiej sytuacji, na drzwiach wspólnie zajmowanego mieszkania policjant będzie umieszczał stosowne zawiadomienie, które stanowić będzie odrębny formularz, będący załącznikiem do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie określenia wzoru zawiadomienia osoby stosującej przemoc, wobec której został wydany nakaz lub zakaz, umieszczonego na drzwiach mieszkania wobec niemożności ich doręczenia.

Osoba, wobec której wydany zostanie nakaz lub zakaz będzie otrzymywała pouczenie o uprawnieniach i obowiązkach oraz wykaz placówek, zapewniających miejsca noclegowe. Do przekazywania Policji aktualnych danych teleadresowych tych placówek zobowiązane zostały organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego.

Ponadto, **odpis wydanego nakazu lub zakazu będzie niezwłocznie doręczany prokuratorowi, a o fakcie wydania nakazu lub zakazu dodatkowo zawiadamiany będzie właściwy miejscowo zespół interdyscyplinarny, o którym mowa w przepisach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, a gdy w mieszkaniu zamieszkiwać będą osoby małoletnie – także właściwy miejscowo sąd opiekuńczy.**

Czynność opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia przez osobę stosującą przemoc w rodzinie, wobec której wydano nakaz lub zakaz, będzie odbywała się w obecności interweniujących policjantów i będzie wymagała sporządzenia protokołu.

Osobie, wobec której wydany zostanie nakaz lub zakaz będzie przysługiwało prawo zabrania ze sobą jedynie przedmiotów osobistego użytku i służących do świadczenia pracy oraz będących jej własnością zwierząt domowych. Zwrócić należy uwagę, iż w przypadku sprzeciwu ze strony pozostałych domowników, przedmioty te lub zwierzęta pozostaną we wspólnie zajmowanym mieszkaniu, zaś dochodzenie roszczeń z tego tytułu będzie możliwe na drodze postępowania cywilnego.

Ustawodawca zagwarantował osobie, wobec której zostanie wydany nakaz lub zakaz możliwość zabrania z mieszkania w późniejszym terminie mienia stanowiącego jej własność. Jednak prawo to przysługuje jednorazowo, w obecności policjanta i po uzgodnieniu terminu z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie.

Osoba, wobec której wydany zostanie nakaz lub zakaz będzie dodatkowo zobowiązana do wskazania Policji deklarowanego miejsca swego pobytu oraz, w miarę możliwości, numeru telefonu oraz będzie miała obowiązek informować o każdorazowej zmianie w powyższym zakresie. Wypełnienie tych obowiązków ma znaczenie nie tylko w kontekście prawidłowego doręczania korespondencji, ale też ze względu na nałożony na Policję obowiązek dokonania sprawdzenia, czy zakaz lub nakaz są respektowane.

W okresie obowiązywania nakazu lub zakazu Policja będzie zobowiązana do co najmniej trzykrotnego sprawdzenia, czy nakaz lub zakaz nie są naruszane, przy czym pierwsze sprawdzenie odbywać się będzie następnego dnia po wydaniu nakazu lub zakazu.

Wraz z nadaniem nowego uprawnienia Policji, ustawodawca przewidział sankcje dla osób, które nie stosują się do wydanego przez Policję zakazu lub nakazu. Nowelizacja ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – *Kodeks wykroczeń* (Dz. U. z 2019 r. poz. 821, z późn. zm., zwana dalej k.w.) wprowadziła bowiem nowy typ czynu zabronionego (art. 66b), przewidujący karę aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny za niezastosowanie się do wydanego m.in. przez Policję, nakazu lub zakazu. Jednocześnie dla wzmocnienia skuteczności tego rozwiązania, nowelizacja ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – *Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia* (Dz. U. z 2020 r. poz. 729, z późn. zm., zwana dalej k.p.w.), przewidziała zastosowanie trybu przyspieszonego wobec sprawców tego wykroczenia.

PODSTAWY PRAWNE.

1. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. *o Policji* (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 360, z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. *Kodeks postępowania cywilnego* (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1575, z późn.zm.);
3. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. *Kodeks karny* (t.j. Dz. U. 2020 r. poz. 1444, zwana dalej k.k.);
4. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. *Kodeks postępowania karnego* (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 30, z późn. zm.)
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218);
6. Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. – *Kodeks Wykroczeń* (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 821, z późn. zm.);
7. Ustawa z dnia 21 sierpnia 2001 r. *Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia* (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 729, z późn. zm.);
8. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. *w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”* (Dz. U. z 2011 r., Nr 209, poz. 1245);
9. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji *w sprawie wydawania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia*;
10. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 30 października 2020 r. *w sprawie wzoru protokołu czynności opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, w związku z wydaniem nakazu lub zakazu* (Dz. U. z 2020 r. poz. 1985);
11. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 30 października 2020 r. *w sprawie wzoru zawiadomienia osoby stosującej przemoc w rodzinie, wobec której został wydany nakaz lub zakaz, umieszczanego na drzwiach mieszkania* (Dz. U. z 2020 r. poz. 1951);
12. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 30 października 2020 r. *w sprawie wzoru zawiadomienia osoby stosującej przemoc w rodzinie, wobec której został wydany nakaz lub zakaz, pozostawionego wobec niemożności doręczenia korespondencji* (Dz. U. z 2020 r. poz. 1986);
13. Wytoczne nr Komendanta Głównego Policji *w sprawie sposobu postępowania policjantów podczas realizacji procedury „Niebieskie Karty” oraz wydawania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.*

PODSTAWOWE POJĘCIA.

- **bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia ludzkiego** – sytuacja już istniejąca, która w sposób oczywisty, realny, nieunikniony, nieuchronny, bezpośredni i w najbliższym czasie zagraża życiu lub zdrowiu osoby dotkniętej przemocą w rodzinie, bez konieczności podejmowania dalszych działań przez osobę stosującą przemoc w rodzinie;
- **zagrożenie życia lub zdrowia ludzkiego** – sytuacja, w której zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej przemocą w rodzinie istnieje, ale realizacja niebezpieczeństwa jego wystąpienia zależy od ewentualnych dalszych działań osoby stosującej przemoc w rodzinie;
- **nakaz** – nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, o którym mowa art. 15aa ust. 1 ustawy o Policji, którego wzór został określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w *sprawie wydawania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia*, zwany dalej nakazem;
To nakładane przez policjanta zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego z osobą dotkniętą przemocą mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia;
- **zakaz** – zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, o którym mowa w art. 15aa ust. 1 ustawy o Policji, którego wzór został określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w *sprawie wydawania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia*, zwany dalej zakazem;
To nakładane przez policjanta zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego z osobą dotkniętą przemocą mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia;
- **wspólnie zajmowane mieszkanie** – mieszkanie wspólnie zajmowane przez osobę dotkniętą przemocą w rodzinie i osobę stosującą tę przemoc, będące jednocześnie lokalem służącym do zaspokajania bieżących potrzeb mieszkaniowych;
- **kwestionariusz szacowania ryzyka** – kwestionariusz szacowania ryzyka zawierający czynniki i kryteria szacowania ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego w związku z przemocą w rodzinie, którego wzór został określony w załączniku do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w *sprawie wydawania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia*;

Jest to obligatoryjnie wypełniany przez policjanta formularz zawierający pytania, na które uzyskanie odpowiedzi pozwolią stwierdzić okoliczności uzasadniające zatrzymanie osoby stosującej przemoc w rodzinie lub wydanie wobec niej nakazu lub zakazu;

- **protokół opuszczenia** – protokół opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, którego wzór został określony w załączniku do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 30 października 2020 r. w *sprawie wzoru protokołu czynności opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, w związku z wydaniem nakazu lub zakazu*. Jest to formularz (druk Mp – 109) wypełniany przez policjanta, dokumentujący fakt opuszczenia przez osobę stosującą przemoc w rodzinie, wobec której wydany został nakaz lub zakaz, wspólnie zajmowanego mieszkania;
- **zawiadomienie umieszczane na drzwiach mieszkania** – zawiadomienie osoby stosującej przemoc w rodzinie, wobec której został wydany nakaz lub zakaz umieszczane na drzwiach mieszkania, którego wzór został określony w załączniku do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 30 października 2020 r. w *sprawie wzoru zawiadomienia osoby stosującej przemoc w rodzinie, wobec której został wydany nakaz lub zakaz, umieszczanego na drzwiach mieszkania* (druk Mp – 108);
- **bezpośrednie otoczenie wspólnie zajmowanego mieszkania** – oceniana i określana przez policjanta w jednostkach miary lub za pomocą charakterystycznych, stałych obiektów lub punktów zagospodarowania przestrzennego odległość od wspólnie zajmowanego mieszkania, którą ma zachować osoba stosująca przemoc w rodzinie lub obszar, w ramach którego obecność osoby stosującej przemoc w rodzinie stanowi zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej tą przemocą;
- **natychmiastowa wykonalność nakazu lub zakazu** – realizacja zobowiązania do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia następuje w chwili wydania nakazu lub zakazu;
- **powzięcie informacji o stosowaniu przemocy w rodzinie** – powzięcie informacji o stosowaniu przemocy w rodzinie od osoby dotkniętej przemocą w rodzinie, jak też od kuratora sądowego lub pracownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków ustawowych;
- **kierownik jednostki organizacyjnej Policji** – komendant wojewódzki/Stołeczny Policji, komendant miejski, powiatowy, rejonowy Policji, komendant komisariatu, komisariatu specjalistycznego Policji;
- **formularze „Niebieska Karta”** – wzory formularzy określone w załącznikach do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w *sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzoru formularza „Niebieska Karta”*;

- **teczka zagadnieniowa „Przemoc w rodzinie”** – prowadzona przez dzielnicowego realizującego procedurę „Niebieskie Karty” teczka, w której gromadzi się dokumenty, potwierdzające czynności podjęte przez Policję w związku z przemocą w rodzinie;
- **protokół przesłuchania świadka w trybie przepisów k.p.c.** – protokół określony w formularzu Mp – 111, który po sporządzeniu wraz z dokumentacją dotyczącą wydanego nakazu lub zakazu przekazywany jest dzielnicowemu właściwemu do realizacji procedury „Niebieskie Karty” i włączany do teczki „Przemoc w rodzinie”.

PRZESŁANKI WYDANIA I UCHYLENIA NAKAZU LUB ZAKAZU.

I. Policjant może wydać:

1. nakaz albo
2. zakaz albo
3. nakaz i zakaz.

II. Przesłanki pozytywne wydania nakazu lub zakazu:

1. Potwierdzenie wystąpienia zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Występowanie osoby (lub osób) stosującej przemoc w rodzinie,
3. Występowanie osoby (lub osób) dotkniętej przemocą w rodzinie,
4. Wystąpienie zagrożenia dla życia lub zdrowia osoby/osób dotkniętej przemocą w rodzinie.

III. Przesłanki negatywne wydania nakazu lub zakazu:

1. Brak przesłanek pozytywnych,
2. Wystąpienie **bezpośredniego** zagrożenia dla życia lub zdrowia osoby/osób dotkniętej przemocą w rodzinie i tym samym zaistnienie podstawy do **zatrzymania osoby stosującej przemoc w rodzinie** na podstawie art. 15a ustawy o Policji.

! Uwaga:

1. Nakazu lub zakazu nie wydaje się w przypadku zatrzymania osoby stosującej przemoc w rodzinie.
2. W przypadku zatrzymania osoby, nakaz lub zakaz wydaje się bezpośrednio po zwolnieniu osoby zatrzymanej, jeśli zagrożenie życia lub zdrowia osoby dotkniętej przemocą w rodzinie nie ustało.

! Uwaga:

Jeśli w chwili zwolnienia osoby zatrzymanej, zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby/osób dotkniętej przemocą w rodzinie nie ustało, należy wydać nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakaz zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

IV. Utrata mocy oraz przesłanki uchylenia nakazu lub zakazu:

1. Utrata mocy nakazu lub zakazu

Nakaz lub zakaz tracą moc po upływie 14 dni od dnia ich wydania.

Termin 14 – dniowego obowiązywania nakazu lub zakazu może zostać **wydłużony** przez sąd w sytuacji, gdy ten udzielił zabezpieczenia w sprawach o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazania zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

Termin 14 – dniowego obowiązywania nakazu lub zakazu może zostać **skrócony**, gdy osoba wobec której wydano nakaz lub zakaz została zatrzymana w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa, a następnie zastosowano wobec niej środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania lub nakazania okresowego opuszczenia lokalu wspólnie zajmowanego z pokrzywdzonym.

2. Przesłanki uchylenia nakazu lub zakazu

Nakaz lub zakaz podlegają uchyleniu, w przypadku stwierdzenia przez sąd:

1. bezzasadności lub
2. nielegalności

ich wydania.

Utrata mocy nakazu lub zakazu	Uchylenie nakazu lub zakazu przed upływem 14 dni	Wydłużenie czasu obowiązywania nakazu lub zakazu powyżej 14 dni
1. Po upływie 14 dni od dnia wydania.	1. Stwierdzenie (przez sąd) bezzasadności wydania.	Udzielenie przez sąd zabezpieczenia w sprawach o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazania zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego
2. Gdy osoba wobec której wydano nakaz lub zakaz została zatrzymana w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa, a następnie zastosowano wobec niej środek zapobiegawczy w postaci: – tymczasowego aresztowania lub – nakazania okresowego opuszczenia lokalu wspólnie zajmowanego z pokrzywdzonym	2. Stwierdzenie (przez sąd) nielegalności.	

POLICJANCI ZOBOWIĄZANI DO WYDANIA NAKAZU LUB ZAKAZU.

1. Policjant podejmujący interwencję we wspólnie zajmowanym mieszkaniu i jego bezpośrednim otoczeniu.
2. Policjant wykonujący czynności służbowe realizowane w związku z powzięciem informacji o stosowaniu przemocy w rodzinie, bez względu na miejsce wykonywania tych czynności (np. przyjmujący zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 207 k.k.).
3. Policjant zwalnający osobę zatrzymaną (policjanta wyznacza kierownik jednostki organizacyjnej Policji lub upoważniona przez niego osoba).

CZYNNOŚCI POPRZEDZAJĄCE WYDANIE NAKAZU LUB ZAKAZU I OBOWIĄZKI POLICJANTÓW.

I. Dyżurny jednostki organizacyjnej Policji.

1. Po przyjęciu zgłoszenia o interwencji domowej związanej z przemocą w rodzinie dokonuje weryfikacji informacji zawartych w KSIP i SWD Policji, celem ustalenia, czy pod wskazanymi przez zgłaszającego adresem:
 - a) **figuruje zarejestrowana jednostka broni**, wykorzystując dedykowany do tego przycisk systemowy „*pistolet*”,
 - b) **wydany został nakaz lub zakaz**, wykorzystując do tego systemową funkcjonalność „*lupy*” – „*Wyświetl listę zdarzeń podobnych*”.
2. W przypadku powzięcia informacji, iż osobą stosującą przemoc w rodzinie jest:
 - a) policjant – kieruje na miejsce interwencji policjantów oraz bezpośredniego przełożonego policjanta, wobec którego istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc oraz powiadamia kierownika jednostki organizacyjnej Policji. (W przypadku nieobecności bezpośredniego przełożonego policjanta kieruje na miejsce interwencji policjantów oraz osobę sprawującą w tej jednostce nadzór).
 - b) żołnierz pełniący czynną służbę wojskową – niezwłocznie o fakcie zawiadamia właściwą miejscowo jednostkę organizacyjną Żandarmerii Wojskowej.
3. Dokonuje wprowadzenia do SWD Policji zgłoszenia dotyczącego zdarzenia, w wyniku którego wydano nakaz lub zakaz.

Rejestracji podlega w szczególności:

 - a) data wydania nakazu lub zakazu;
 - b) dane osoby, wobec której nakaz lub zakaz został wydany;
 - c) adres mieszkania, którego nakaz lub zakaz dotyczy;
 - d) data obowiązywania nakazu lub zakazu;

- e) odległość lub obszar wskazane w nakazie lub zakazie;
 - f) deklarowany adres miejsca pobytu osoby, wobec której nakaz lub zakaz został wydany oraz numer telefonu – jeśli osoba podała.
4. Dokumentuje w SWD Policji fakt dokonania sprawdzenia przestrzegania wydanego nakazu lub zakazu poprzez wprowadzenie nowego zdarzenia.
 5. Dokumentuje w SWD Policji – poprzez wprowadzenie nowego zdarzenia – fakt niestosowania się osoby do wydanego nakazu lub zakazu.

II. Policjant podejmujący interwencję domową związaną z przemocą w rodzinie.

1. Podejmuje czynności zmierzające do ustalenia okoliczności zdarzenia.
2. Dokonuje oceny ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego poprzez wypełnienie kwestionariusza szacowania ryzyka.
 - a) W kwestionariuszu szacowania ryzyka wskazuje datę, czas i miejsce przeprowadzanej interwencji lub realizowanych czynności służbowych, w związku z powzięciem informacji o stosowaniu przemocy w rodzinie;
 - b) Wskazuje imię i nazwisko osoby dotkniętej przemocą w rodzinie (dla każdej osoby wypełniany jest odrębny kwestionariusz. Dla osoby dorosłej wypełniany jest kwestionariusz część A, dla małoletniego kwestionariusz część B);
 - c) Zaznacza odpowiedzi – czynniki wystąpienia ryzyka – we właściwym polu, które pozwolą ocenić ryzyko zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego w związku z przemocą w rodzinie;
 - d) Składa czytelny podpis.

Czynniki wystąpienia ryzyka, które należy brać pod uwagę:

- akty przemocy fizycznej w rodzinie;
- wiek osoby dotkniętej przemocą w rodzinie;
- stosowanie przemocy w rodzinie wobec kobiety w ciąży;
- niepełnosprawność w rozumieniu art. 2 pkt 10 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. *o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2020 r. poz. 426, 568 i 875) osoby dotkniętej przemocą w rodzinie;
- zależność osoby dotkniętej przemocą w rodzinie od osoby stosującej tę przemoc ze względu na stan zdrowia lub jej zaburzenia psychiczne;
- zaburzenia psychiczne osoby, stosującej przemoc w rodzinie;
- stan osoby stosującej przemoc w rodzinie podczas interwencji związany z użyciem, nadużywaniem lub uzależnieniem od alkoholu, środków odurzających lub substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych;
- kierowanie przez osobę stosującą przemoc w rodzinie, gróźb użycia przemocy ze skutkiem bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia;
- dostęp osoby stosującej przemoc w rodzinie do niebezpiecznego narzędzia lub broni;

- informacje o dotychczas stosowanej przemoc lub prowadzonych postępowaniach wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie w związku z użyciem przemoc;
- informacje od osób, o których mowa w art. 9c ust. 1 pkt 1 ustawy *o przeciwdziałaniu przemoc w rodzinie*, dotyczące ich obaw o własne życie lub zdrowie, w tym związanych z nasileniem aktów przemoc w rodzinie;
- informacje o próbach targnięcia się na własne życie lub życie osób wspólnie zamieszkujących przez osobę stosującą przemoc w rodzinie, w związku ze stosowaniem przemoc;
- informacje o próbach targnięcia się na własne życie przez osobę dotkniętą przemocą w rodzinie w związku ze stosowaniem tej przemoc.

! Uwaga:

Kwestionariusz wypełniany jest OBLIGATORYJNIE!

! Uwaga:

Kwestionariusz wypełniany jest OBLIGATORYJNIE również w celu stwierdzenia zasadności zatrzymania osoby!

3. W miarę możliwości na miejscu zdarzenia przesłuchuje w charakterze świadka osobę zgłaszającą przemoc w rodzinie, na okoliczności wskazane w zgłoszeniu, po uprzedzeniu jej o odpowiedzialności karnej z art. 233 k.k.
4. Może przesłuchać w charakterze świadków inne osoby, w szczególności wszystkie dotknięte przemocą w rodzinie osoby pełnoletnie wspólnie zajmujące mieszkanie.
5. Wysłuchuje osobę stosującą przemoc w rodzinie na okoliczności zdarzenia, a fakt wysłuchania dokumentuje w notatce urzędowej.

! Uwaga:

W protokole przesłuchania należy uwzględnić okoliczności zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego

! Uwaga:

Do przesłuchania stosuje się odpowiednio przepisy *Kodeksu postępowania cywilnego*.

Wzór protokołu przesłuchania świadka stanowi druk Mp-111

6. Jeśli w rodzinie jest osoba małoletnia, która w chwili przesłuchania nie ukończyła 15 lat, a jej zeznania mogą mieć istotne znaczenie dla sprawy, w szczególności gdy jest jedynym świadkiem zdarzenia, fakt należy udokumentować w notatce, a następnie Policja wnioskuje o przeprowadzenie przesłuchania przez sąd opiekuńczy właściwy dla miejsca jej pobytu.
7. W przypadku wystąpienia okoliczności wskazujących na **bezpośrednie** zagrożenie życia i zdrowia osoby dotkniętej przemocą w rodzinie dokonuje zatrzymania osoby stosującej przemoc w rodzinie w trybie art. 15a ustawy *o Policji*.

!Uwaga:

1. **Nakazu lub zakazu nie wydaje się w przypadku zatrzymania osoby stosującej przemoc w rodzinie.**
2. **W przypadku zatrzymania osoby, nakaz lub zakaz wydaje się bezpośrednio po zwolnieniu osoby zatrzymanej, jeśli zagrożenie życia lub zdrowia osoby dotkniętej przemocą w rodzinie nie ustalo.**

8. W przypadku wystąpienia okoliczności wskazujących na zagrożenie życia i zdrowia osoby dotkniętej przemocą w rodzinie wydaje nakaz lub zakaz.
 - a) Nakaz, zakaz, jak również nakaz i zakaz wydaje na jednym wzorze formularza.
 - b) Nakaz lub zakaz wydaje odrębnie wobec każdej osoby, która stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.
 - c) Formularz nakazu lub zakazu sporządza w 3 jednobrzmiących egzemplarzach (wzór samokopiujący). Pierwszy egzemplarz doręcza osobie stosującej przemoc w rodzinie, drugi dołącza do dokumentacji związanej z procedurą wydania nakazu lub zakazu, a trzeci doręcza osobie dotkniętej przemocą w rodzinie.
 - d) W formularzu nakazu lub zakazu określa obszar lub odległość (w jednostkach miary lub za pomocą charakterystycznych, stałych obiektów lub punktów zagospodarowania

przestrzennego), jakie ma zachować osoba stosująca przemoc w rodzinie od wspólnie zajmowanego mieszkania, biorąc w szczególności pod uwagę: miejsce położenia wspólnie zajmowanego mieszkania, rodzaj nieruchomości, zagospodarowanie przestrzenne i infrastrukturę oraz inne okoliczności mogące mieć wpływ na stan bezpieczeństwa osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.

- e) W formularzu nakazu lub zakazu określa czas obowiązywania nakazu lub zakazu (14 dni od jego wydania). Za pierwszy dzień biegu terminu, uznaje się następnny dzień po wydaniu nakazu lub zakazu.
 - f) Dokumentuje w formularzu fakt doręczenia nakazu lub zakazu osobie stosującej przemoc w rodzinie, poprzez zaznaczenie odpowiedniej rubryki oraz złożenie podpisu przez osobę, której jest doręczany.
 - g) W przypadku odmowy przyjęcia nakazu lub zakazu przez osobę stosującą przemoc w rodzinie, fakt odmowy przyjęcia dokumentuje w nakazie lub zakazie, co jest równoznaczne z doręczeniem nakazu lub zakazu.
 - h) Doręcza osobie stosującej przemoc w rodzinie:
 - pouczenie, a fakt doręczenia pouczenia dokumentuje w nakazie lub zakazie.
 - wykaz danych teleadresowych właściwych miejscowo placówek zapewniających miejsca noclegowe oraz placówek prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne lub programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Wykaz placówek zapewniają organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego organizujące ww. placówki.
 - i) Zobowiązuje osobę stosującą przemoc w rodzinie do pozostawienia kluczy do wspólnie zajmowanego mieszkania, a fakt pozostawienia kluczy dokumentuje w protokole opuszczenia (druk Mp – 109).
9. Z uwagi na natychmiastową wykonalność nakazu lub zakazu powoduje, by osoba stosująca przemoc w rodzinie opuściła wspólnie zajmowane mieszkanie i jego bezpośrednie otoczenie najpóźniej w chwili zakończenia interwencji przez policjantów we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu.
10. Umożliwia osobie stosującej przemoc w rodzinie zabranie ze wspólnie zajmowanego mieszkania przedmiotów osobistego użytku lub służących do świadczenia pracy, a także będących jej własnością zwierząt domowych.

! Uwaga:

W przypadku sprzeciwu osób wspólnie zajmujących mieszkanie przedmioty i zwierzęta domowe pozostawia się we wspólnie zajmowanym mieszkaniu.

11. Sporządza protokół opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia (druk Mp – 109), w którym dokumentuje fakt opuszczenia przez osobę stosującą przemoc w rodzinie wspólnie zajmowane mieszkanie i jego bezpośrednie otoczenie. Jeżeli osoba uczestnicząca w czynności odmawia podpisu lub nie może go złożyć, policjant dokonujący czynności zaznacza przyczynę braku podpisu.
12. Jeśli osoba stosująca przemoc w rodzinie jest nieobecna podczas wydania nakazu lub zakazu i brak jest możliwości ich doręczenia, umieszcza na drzwiach mieszkania zawiadomienie o wydaniu nakazu lub zakazu (druk Mp – 108). Fakt pozostawienia na drzwiach mieszkania zawiadomienia o wydaniu nakazu lub zakazu wobec niemożności jego doręczenia, odnotowuje na oryginale nakazu lub zakazu. Zawiadomienie na drzwiach mieszkania umieszczane jest w sposób uniemożliwiający zapoznanie z zawartymi informacjami bez otwarcia, zapewniający stabilne przytwierdzenie i gwarantujący zabezpieczenie przed wpływem czynników atmosferycznych.
13. Sporządza notatkę urzędową w której dokumentuje podjęte czynności, jak też wskazuje adres miejsca pobytu osoby stosującej przemoc w rodzinie i numer telefonu, pod którym będzie dostępna (jeśli wskazała).
14. Wdraża procedurę „Niebieskie Karty” poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A”.

III. Policjant wykonujący czynności służbowe realizowane w związku z powzięciem informacji o stosowaniu przemocy w rodzinie, bez względu na miejsce wykonywania tych czynności.

1. Podejmuje czynności wskazane w części II¹ pkt 1 – 7.
2. W celu ustalenia okoliczności będących podstawą do wydania nakazu lub zakazu może żądać dodatkowych informacji od instytucji lub organów.
3. W przypadku wystąpienia okoliczności wskazujących na zagrożenie życia i zdrowia osoby dotkniętej przemocą w rodzinie wydaje nakaz lub zakaz.
 - a) Nakaz lub zakaz, jak również nakaz i zakaz wydaje na 1 wzorze formularza.
 - b) Nakaz lub zakaz wydaje odrębnie wobec każdej osoby, która stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.
 - c) Formularz nakazu lub zakazu sporządza w 3 jednobrzmiących egzemplarzach (wzór samokopiujący). Pierwszy egzemplarz (traktowany jako oryginał) doręcza osobie stosującej przemoc w rodzinie, drugi dołącza do dokumentacji związanej z procedurą wydania nakazu lub zakazu, a trzeci doręcza osobie dotkniętej przemocą w rodzinie.
 - d) W formularzu nakazu lub zakazu określa obszar lub odległość (w jednostkach miary lub za pomocą charakterystycznych, stałych obiektów lub punktów zagospodarowania przestrzennego), jakie ma zachować osoba stosująca przemoc w rodzinie od wspólnie

¹ Czynności określone w części dedykowanej policjantowi podejmującemu interwencję domową związaną z przemocą w rodzinie.

zajmowanego mieszkania, biorąc w szczególności pod uwagę: miejsce położenia wspólnie zajmowanego mieszkania, rodzaj nieruchomości, zagospodarowanie przestrzenne i infrastrukturę oraz inne okoliczności mogące mieć wpływ na stan bezpieczeństwa osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.

- e) W formularzu nakazu lub zakazu określa czas obowiązywania nakazu lub zakazu (14 dni od jego wydania). Za pierwszy dzień biegu terminu uznaje się kolejny dzień po wydaniu nakazu lub zakazu.
 - f) Powoduje doręczenie wydanego nakazu lub zakazu. W tym celu udaje się do wspólnie zajmowanego mieszkania.
 - g) Dokumentuje fakt doręczenia nakazu lub zakazu osobie stosującej przemoc w rodzinie na oryginale nakazu lub zakazu, poprzez zaznaczenie odpowiedniej rubryki oraz złożenie podpisu przez osobę, której jest doręczany.
4. W przypadku odmowy przyjęcia nakazu lub zakazu przez osobę stosującą przemoc w rodzinie, fakt odmowy przyjęcia dokumentuje w nakazie lub zakazie, co jest równoznaczne z doręczeniem nakazu lub zakazu.
 5. Doręcza osobie stosującej przemoc w rodzinie:
 - pouczenie a fakt doręczenia pouczenia dokumentuje w nakazie lub zakazie;
 - wykaz danych teleadresowych właściwych miejscowo placówek zapewniających miejsca noclegowe oraz placówek prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne lub programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Wykaz placówek zapewniają organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego organizujące ww. placówki.
 6. Sporządza protokół opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia (druk Mp – 109), w którym dokumentuje fakt opuszczenia przez osobę stosującą przemoc w rodzinie wspólnie zajmowane mieszkanie i jego bezpośrednie otoczenie. Jeżeli osoba uczestnicząca w czynności odmawia podpisu lub nie może go złożyć, policjant dokonujący czynności zaznacza przyczynę braku podpisu.
 7. Zobowiązuje osobę stosującą przemoc w rodzinie do pozostawienia kluczy do wspólnie zajmowanego mieszkania. Fakt pozostawienia kluczy dokumentuje w protokole opuszczenia (druk Mp – 109).
 8. Jeśli osoba stosująca przemoc w rodzinie jest nieobecna podczas wydania nakazu lub zakazu i brak jest możliwości ich doręczenia, umieszcza na drzwiach mieszkania zawiadomienie o wydaniu nakazu lub zakazu (druk Mp – 108). Fakt pozostawienia na drzwiach mieszkania zawiadomienia o wydaniu nakazu lub zakazu wobec niemożności jego doręczenia, odnotowuje na oryginale nakazu lub zakazu. Zawiadomienie na drzwiach mieszkania umieszczane jest w sposób uniemożliwiający zapoznanie z zawartymi informacjami bez otwarcia, zapewniający stabilne przytwierdzenie i gwarantujący zabezpieczenie przed wpływem czynników atmosferycznych.

9. Wdraża procedurę „Niebieskie Karty” poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A”.

IV. Policjant zwalnający osobę zatrzymaną.

1. Zapoznaje się z dokumentacją sporządzoną przez policjantów podejmujących interwencję domową w związku z przemocą w rodzinie, która stanowiła podstawę do zatrzymania osoby (w szczególności z notatką interweniującego policjanta, kwestionariuszem szacowania ryzyka zagrożenia życia i zdrowia ludzkiego, protokołami przesłuchania świadków).
2. Sporządza nakaz lub zakaz, jeśli zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego nie ustało.
 - a) Nakaz, zakaz, jak również nakaz i zakaz wydaje na 1 wzorze formularza.
 - b) Sporządza formularz w 3 jednobrzmiących egzemplarzach (wzór samokopiujący). Pierwszy egzemplarz doręcza osobie stosującej przemoc w rodzinie, drugi dołącza do dokumentacji związanej z procedurą wydania nakazu lub zakazu, a trzeci doręcza osobie dotkniętej przemocą w rodzinie.
 - c) Określa obszar lub odległość (w jednostkach miary), jakie ma zachować osoba stosująca przemoc w rodzinie od wspólnie zajmowanego mieszkania, biorąc w szczególności pod uwagę: miejsce położenia wspólnie zajmowanego mieszkania, rodzaj nieruchomości, zagospodarowanie przestrzenne i infrastrukturę oraz inne okoliczności mogące mieć wpływ na stan bezpieczeństwa osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.
 - d) Określa czas obowiązywania nakazu lub zakazu (14 dni od jego wydania). Za pierwszy dzień biegu terminu uznaje się kolejny dzień po wydaniu nakazu lub zakazu.
 - e) Dokumentuje w formularzu fakt doręczenia nakazu lub zakazu osobie stosującej przemoc w rodzinie, poprzez zaznaczenie odpowiedniej rubryki oraz złożenie podpisu przez osobę, której jest doręczany.
 - f) W przypadku odmowy przyjęcia nakazu lub zakazu przez osobę stosującą przemoc w rodzinie, fakt odmowy przyjęcia dokumentuje w nakazie lub zakazie, co jest równoznaczne z doręczeniem nakazu lub zakazu.
 - g) Doręcza osobie stosującej przemoc w rodzinie:
 - pouczenie, a fakt doręczenia pouczenia dokumentuje w nakazie lub zakazie;
 - wykaz danych teleadresowych właściwych miejscowo placówek zapewniających miejsca noclegowe oraz placówek prowadzących oddziaływania korekcyjno-educacyjne lub programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Wykaz placówek zapewniają organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego organizujące ww. placówki.

3. Udaje się z osobą stosującą przemoc w rodzinie do wspólnie zajmowanego mieszkania celem umożliwienia zabrania ze wspólnie zajmowanego mieszkania przedmiotów osobistego użytku lub służących do świadczenia pracy, zwierząt domowych stanowiących jej własność oraz pozostawienia kluczy do wspólnie zajmowanego mieszkania.
4. Sporządza protokół opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia (druk Mp – 109), w którym dokumentuje fakt opuszczenia przez osobę stosującą przemoc w rodzinie wspólnie zajmowane mieszkanie i jego bezpośrednie otoczenie. Jeżeli osoba uczestnicząca w czynności odmawia podpisu lub nie może go złożyć, policjant dokonujący czynności zaznacza przyczynę braku podpisu.
4. Zobowiązuje osobę stosującą przemoc w rodzinie do pozostawienia kluczy do wspólnie zajmowanego mieszkania. Fakt pozostawienia kluczy dokumentuje w protokole opuszczenia.
5. Doręcza nakaz lub zakaz osobie dotkniętej przemocą w rodzinie.

DOKUMENTACJA ZWIĄZANA Z WYDANIEM NAKAZU LUB ZAKAZU.

L.P.	DOKUMENTACJA OBLIGATORYJNA	DOKUMENTACJA FAKULTATYWNA
1.	Notatka urzędowa	Zawiadomienie umieszczane na drzwiach mieszkania (druk Mp – 108)
2.	Kwestionariusz szacowania ryzyka	Zawiadomienie osoby stosującej przemoc w rodzinie, wobec której został wydany nakaz lub zakaz, pozostawione wobec niemożności doręczenia korespondencji (druk Mp – 110)
3.	Nakaz lub zakaz	Protokół zatrzymania osoby
4.	Formularz „Niebieska Karta – A”	Protokół opuszczenia mieszkania (druk Mp – 108)
5.	Protokół przesłuchania w charakterze świadka osoby zgłaszającej przemoc w rodzinie (druk Mp – 111)	Protokół przesłuchania w charakterze świadka osoby dotkniętej przemocą w rodzinie (druk Mp – 111)
6.		Protokół przesłuchania świadka przemocy w rodzinie (druk Mp – 111)

CZYNNOŚCI PO WYDANIU NAKAZU LUB ZAKAZU.

I. Postępowanie z dokumentacją sporządzaną w związku z wydaniem nakazu lub zakazu

1. Odpis nakazu lub zakazu doręczany jest niezwłocznie prokuratorowi.
2. O fakcie wydania nakazu lub zakazu niezwłocznie zawiadamiany jest właściwy miejscowo zespół interdyscyplinarny.
3. W sytuacji, gdy w mieszkaniu zamieszkują osoby małoletnie – o fakcie wydania nakazu lub zakazu niezwłocznie zawiadamiany jest właściwy miejscowo sąd opiekuńczy.
4. Dokumentacja sporządzona w związku z wydaniem nakazu lub zakazu, niezwłocznie przekazywana jest dzielnicowemu właściwemu ze względu na miejsce zamieszkania osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Dzielnicowy dokumentację związaną z wydaniem nakazu lub zakazu gromadzi w prowadzonej teczce zagadnieniowej „Przemoc w rodzinie”.

II. Wizyty sprawdzające, czy osoba stosująca przemoc w rodzinie stosuje się do wydanego nakazu lub zakazu

Po wydaniu nakazu lub zakazu dzielnicowy lub inny wyznaczony policjant, sprawdza przynajmniej trzykrotnie, czy osoba stosująca przemoc w rodzinie stosuje się do wydanego nakazu lub zakazu.

Pierwsze sprawdzenie odbywa się następnego dnia po wydaniu nakazu lub zakazu, zaś drugie i kolejne sprawdzenia powinny następować w odstępie co najmniej 3 dni.

Co do zasady sprawdzeń powinien dokonywać dzielnicowy, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Natomiast pierwsze sprawdzenie, następujące w kolejnym dniu po wydaniu nakazu, może zostać dokonane przez innego policjanta (którego wyznacza kierownik jednostki organizacyjnej Policji lub upoważniona przez niego osoba). A kolejnych wizyt sprawdzających powinien dokonywać dzielnicowy realizujący w rodzinie zadania w ramach procedury „*Niebieskie Karty*”.

Fakt dokonania sprawdzenia, czy osoba stosuje się do wydanego nakazu lub zakazu każdorazowo niezwłocznie wymaga udokumentowania w SWD Policji poprzez utworzenie nowego zdarzenia. Ponadto, dokonujący sprawdzenia policjant, każdorazowo z tej czynności sporządza notatkę urzędową.

III. Umożliwienie osobie stosującej przemoc w rodzinie, wobec której wydany został nakaz lub zakaz, zabrania przedmiotów osobistego użytku i służących do świadczenia pracy lub stanowiących jej własność zwierząt domowych.

W okresie obowiązywania nakazu lub zakazu osoba stosująca przemoc w rodzinie ma prawo zabrania ze wspólnie zajmowanego mieszkania mienia stanowiącego jej własność, którego uprzednio nie zabrała (w szczególności niezabrane uprzednio przedmioty osobistego użytku i służące do świadczenia pracy lub zwierzęta domowe). Z prawa osoba może skorzystać tylko 1 raz i **tylko w obecności policjanta**.

Czynność realizuje dzielnicowy lub policjant wyznaczony przez kierownika jednostki organizacyjnej Policji lub upoważnioną przez niego osobę.

W tym celu osoba, wobec której został wydany nakaz lub zakaz ustala termin z dzielnicowym, który następnie uzgadnia termin odbioru przedmiotów z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie i uczestniczy w czynności.

Osoba dotknięta przemocą w rodzinie, choć ma prawo brać udział w tej czynności, nie musi być podczas niej obecna. Z tego powodu, ustalając termin, dzielnicowy informuje osobę dotkniętą przemocą w rodzinie o prawie osobistego uczestnictwa w czynności lub możliwości upoważnienia do tego celu innej osoby.

Uczestnicząc w czynności odbioru przedmiotów, policjant zapewnia ochronę życia, zdrowia i mienia wszystkich osób, obecnych w trakcie realizacji czynności we wspólnie zajmowanym mieszkaniu i jego bezpośrednim otoczeniu.

Z czynności policjant sporządza notatkę urzędową, która podlega włączeniu doteczki zagadnieniowej „Przemoc w rodzinie”.

IV. Doręczanie korespondencji w trakcie obowiązywania nakazu lub zakazu.

Osoba stosująca przemoc w rodzinie, zobowiązana jest wskazać policjantowi wydającemu nakaz lub zakaz adres miejsca pobytu oraz w miarę możliwości numer telefonu kontaktowego. Zobowiązanie rozciąga się również na konieczność informowania jednostki organizacyjnej Policji o każdorazowej zmianie adresu lub telefonu.

Jeśli zajdzie potrzeba doręczenia korespondencji osobie, wobec której wydano nakaz lub zakaz, doręcza się ją pod zadeklarowanym podczas wydawania nakazu lub zakazu adresem miejsca pobytu tej osoby. Przed doręczeniem korespondencji policjant może dokonać próby nawiązania kontaktu z osobą pod numerem telefonu, jeśli go wskazała.

Jeśli osoba będzie nieobecna podczas próby doręczania korespondencji lub nie będzie możliwości jej doręczenia, policjant wypełnia i pozostawia w oddawczej skrzynce pocztowej zawiadomienie (druk Mp – 110).

Policjant dokumentuje w notatce urzędowej fakt pozostawienia zawiadomienia w oddawczej skrzynce pocztowej, ze wskazaniem przyczyny niedoręczenia.

SANKCJONOWANIE NARUSZENIA NAKAZU LUB ZAKAZU.

Art. 66b k.w.

„Kto nie stosuje się do:

- 1) wydanego przez Policję, na podstawie art. 15aa ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (...), lub Żandarmerię Wojskową, na podstawie art. 18a ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (...), nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżenia się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,*
- 2) postanowienia sądu o udzieleniu zabezpieczenia w sprawach o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżenia się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, którym nakaz lub zakaz, o których mowa w pkt 1, został przedłużony,*
- 3) postanowienia sądu o zobowiązaniu osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazaniu zbliżenia się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, wydanego na podstawie art. 11a ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (...)*
- podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny. "

W przypadku stwierdzenia lub uzyskania informacji o niestosowaniu się do nakazu lub zakazu przez osobę stosującą przemoc w rodzinie, policjant podejmuje czynności niezbędne do przywrócenia stanu zgodnego z prawem.

Fakt niestosowania się do wydanego nakazu lub zakazu, niezależnie od dokumentowania w SWD Policji, policjant dokumentuje w notatce urzędowej i podejmuje czynności niezbędne do zastosowania wobec sprawcy wykroczenia określonego w art. 66b k.w. trybu przyspieszonego na podstawie przepisów k.p.w.

Art. 90 § 2a k.p.w.

„Postępowanie przyspieszone stosuje się także wobec sprawców wykroczenia, o którym mowa w art. 66b Kodeksu wykroczeń.”

TRYB PRZYSPIESZONY.

Zgodnie z postanowieniami *ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia* istnieje możliwość stosowania postępowania przyspieszonego, w trakcie którego stosuje się przepisy o postępowaniu zwyczajnym, chyba że przepisy rozdziału 15 k.p.w. stanowią inaczej.

Postępowanie przyspieszone stosuje się do osób:

- niemających stałego miejsca zamieszkania lub miejsca stałego pobytu, jeżeli zachodzi uzasadniona obawa, że rozpoznanie sprawy w postępowaniu zwyczajnym będzie niemożliwe lub znacznie utrudnione,
- przebywających jedynie czasowo na terytorium RP, jeżeli zachodzi uzasadniona obawa, że rozpoznanie sprawy w postępowaniu zwyczajnym będzie niemożliwe lub znacznie utrudnione,
- oraz w sytuacji, gdy ustawa tak stanowi. Takiego rodzaju postępowania nie stosuje się wobec osób podlegających orzecznictwu sądów wojskowych.

Wobec sprawcy wyżej wymienionego wykroczenia, w postępowaniu przyspieszonym orzeka się tylko wówczas, gdy sprawca został ujęty na gorącym uczynku lub bezpośrednio po popełnieniu wykroczenia i niezwłocznie doprowadzono go do sądu. W takich przypadkach istnieje możliwość zatrzymania sprawcy wykroczenia i doprowadzenia do sądu.

Zgodnie z postanowieniami art. 91 § 3 k.p.w. można odstąpić od zatrzymania i przymusowego doprowadzenia sprawcy do sądu, zobowiązując go do stawienia się w sądzie w wyznaczonym czasie i miejscu. W takim przypadku Policja i Straż Graniczna mogą zatrzymać sprawcy paszport lub inny dokument uprawniający do przekroczenia granicy, który wraz z wnioskiem o ukaranie przekazują sądowi.

Jednocześnie, w myśl art. 92 k.p.w., w postępowaniu przyspieszonym:

- wniosek o ukaranie może ograniczyć się do wymogów określonych w art. 57 § 2 i § 3 pkt 1 i 3 k.p.w. – może też być złożony ustnie do protokołu,
- sąd bez zbędnej zwłoki przystępuje do rozpoznania sprawy, zaznaczając w protokole, że prowadzi ją w trybie przyspieszonym oraz odnotowując godzinę doprowadzenia obwinionego;
- sąd zobowiązuje obwinionego do pozostania do dyspozycji sądu do zakończenia rozprawy pod rygorem wydania orzeczenia pod jego nieobecność; tak wydanego wyroku nie uważa się za zaoczny;
- w razie przerwania rozprawy na okres dłuższy niż 3 dni sprawę rozpoznaje się w postępowaniu zwyczajnym;
- uzasadnienie wyroku sporządza się tylko na wniosek strony złożony ustnie do protokołu rozprawy bezpośrednio po ogłoszeniu wyroku;
- termin do wniesienia środka odwoławczego wynosi 3 dni i biegnie od daty doręczenia wyroku z uzasadnieniem;

- sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę najpóźniej w ciągu miesiąca od daty jej wpływu do tego sądu.

W razie ustalenia, że brak jest warunków uzasadniających prowadzenie sprawy w trybie przyspieszonym:

- prezes sądu przed wszczęciem postępowania zwraca oskarżycielowi wniosek o ukaranie do uzupełnienia braków formalnych, gdy wniosek ten ograniczał się do wymogów wskazanych w art. 92 § 1 pkt 1 k.p.w., jeżeli jednak wniosek o ukaranie odpowiada wymogom określonym w art. 57 § 2–4 k.p.w., rozpoznaje się go w postępowaniu zwyczajnym;
- sąd wydaje postanowienie o zmianie trybu na zwyczajny, gdy brak podstaw do prowadzenia postępowania przyspieszonego ustalono po wszczęciu postępowania.